

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑΞΗ: Β΄

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 06/06/2017

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: ΔΥΟ (2) ΩΡΕΣ

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τέσσερις (4) σελίδες.

ΟΔΗΓΙΕΣ:

Να χρησιμοποιήσετε μπλε ή μαύρο μελάνι.

Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού.

Όλες οι απαντήσεις θα πρέπει να γραφτούν στο φύλλο εξέτασης και όχι πάνω στο φυλλάδιο με τις ερωτήσεις.

Στο φύλλο εξέτασης να γράψετε τα στοιχεία σας (ονοματεπώνυμο, τμήμα, αριθμός καταλόγου τάξης).

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: (4 Μονάδες)

Να απαντήσετε υποχρεωτικά και στις ΔΥΟ (2) ερωτήσεις.

1. Να γράψετε στα φύλλα εξέτασης τα γράμματα της στήλης Α και δίπλα από το καθένα τον αντίστοιχο ορθό αριθμό της στήλης Β.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στη στήλη Β περισεύει ένα σημείο.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
Α. Μωάμεθ	1. Εκχριστιανισμός Σλάβων
Β. Κύριλλος και Μεθόδιος	2. Ίδρυση Νέας Ρώμης
Γ. Ανθέμιος	3. Αυτοκρατορικά προνόμια
Δ. Ιουστινιανός Α΄	4. Πανδέκτης
	5. Ισλάμ

(4 x 0,5 μον. = 2 μον.)

2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη **ΣΩΣΤΟ** ή **ΛΑΘΟΣ**, δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

(α) Το Διάταγμα των Μεδιολάνων απαγόρευε στους χριστιανούς την ελεύθερη άσκηση της λατρείας τους.

(β) Ο Θεοδόσιος Α΄ έδωσε το οριστικό πλήγμα στην αρχαία θρησκεία.

(γ) Η Εγίρα ήταν ένα από τα νομοθετικά έργα του Ιουστινιανού.

(δ) Κατά τη διάρκεια της Γ΄ Σταυροφορίας, ο Ριχάρδος Α΄ Λεοντόκαρδος κατέλαβε την Κύπρο.

(4 x 0,5 μον. = 2 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: (6 Μονάδες)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

1. Να γράψετε κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω:
(α) Θεσμός των Θεμάτων (τι ήταν, ποιοι τον αποτελούσαν, δύο (2) υποχρεώσεις που είχαν) (1 μον.)
(β) Σχολή της Μαγναύρας (ποιος την ίδρυσε, διευθυντής, δύο (2) σχολές) (1 μον.)
(γ) Το Σχίσμα των δύο Εκκλησιών (πότε, πρωταγωνιστές, μία (1) συνέπεια) (1 μον.)
2. Μάχη στο Μυριοκέφαλο της Φρυγίας (πότε, αντίπαλοι, αποτέλεσμα, τρεις (3) συνέπειες) (3 μον.)
3. (α) Να αναφέρετε τέσσερις (4) συλλογές νόμων, που εκδόθηκαν στα χρόνια της Μακεδονικής Δυναστείας. (ονομαστικά) (1 μον.)
(β) Οι Μακεδόνες αυτοκράτορες με τους νόμους που εφάρμοσαν πέτυχαν πολλές αλλαγές, υπέρ των ελεύθερων αγροτών. Να αναφέρετε τέσσερις (4). (2 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: (6 Μονάδες)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

1.

<p>«Ο τόπος που κατοικούν οι Βυζαντινοί είναι εξαιρετικά πλεονεκτικός από την άποψη της θάλασσας, γιατί τους χαρίζει ασφάλεια και πλούτο, όσο καμιά άλλη χώρα του γνωστού κόσμου. Βρίσκεται ακριβώς στην είσοδο του Εύξεινου Πόντου, έτσι που μήτε να εισπλεύσουν σ' αυτόν, μήτε να εκπλεύσουν είναι δυνατό οι έμποροι χωρίς την άδεια των Βυζαντινών. Ο Εύξεινος Πόντος έχει πολλά από τα χρήσιμα (απαραίτητα) για τη ζωή των άλλων ανθρώπων προϊόντα και όλα αυτά τα εξουσιάζουν οι Βυζαντινοί. Τα μειονεκτήματα της Πόλης όμως από τη μεριά της στεριάς είναι τα παρακάτω: Επειδή η Θράκη περικυκλώνει τη χώρα τους από τη μια θάλασσα ως την άλλη, οι Βυζαντινοί είναι σε συνεχή πόλεμο με τους Θράκες. Οι Βυζαντινοί έχουν μια χώρα ευφοροτάτη, όταν όμως την καλλιεργήσουν και έρθει ο καιρός των άφθονων και εκλεκτών καρπών, φθάνουν οι Θράκες, με αποτέλεσμα, άλλο μέρος της σοδειάς τους να τους το καταστρέφουν και άλλο να το παίρνουν μαζί τους.»</p> <p style="text-align: right;"><i>Πολύβιος, Ιστορίες</i></p>
--

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- (α) Να γράψετε τρία (3) πλεονεκτήματα που είχε η γεωγραφική θέση του αρχαίου Βυζαντίου. (μον. 1,5)
- (β) Να γράψετε τρία (3) μέτρα που πήρε ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Α΄, για να ανορθώσει το ρωμαϊκό κράτος που κλονιζόταν. (μον. 1,5)

2. *«Οι Βενετσιάνοι [...] έσπευσαν να ανταποκριθούν στη βυζαντινή αίτηση. Έστειλαν τον στόλο τους στον Αλέξιο, με την παραχώρηση προνομίων, που τους επέτρεψαν να εγκατασταθούν σε εμπορικές θέσεις της Αυτοκρατορίας και στην ίδια την Κωνσταντινούπολη. [...] Σύμφωνα με το περιεχόμενο αυτού του εγγράφου, οι Βενετσιάνοι εγκατέστησαν στην Κωνσταντινούπολη ένα αληθινό εμπόριο. Στην εκκλησία του Αγίου Μάρκου παραχωρήθηκαν σημαντικές δωρεές, ενώ οι έμποροι της Γαληνοτάτης ασκούσαν στο εξής το εμπόριό τους, απολαμβάνοντας πόρους και φορολογικά προνόμια, που τους έκαναν πολίτες ενός ευνοούμενου κράτους. Έτσι οι Βενετσιάνοι εγκατέστησαν προοδευτικά τις αποικίες και τα εμπορεία τους σε όλες τις ναυτικές και εμπορικές θέσεις της Αυτοκρατορίας (μόνο ο Εύξεινος Πόντος έμεινε κλειστός γι' αυτούς για λόγους που αφορούσαν τον ανεφοδιασμό της Κωνσταντινούπολης) και απόκτησαν με τον καιρό σημαντικά πλούτη σε βάρος του κράτους και των βυζαντινών πολιτών. Η δραστηριότητά τους μέσα στην Αυτοκρατορία και η ευημερία τους αυξάνονταν τόσο γρήγορα όσο και η περιφρόνησή τους για τους βυζαντινούς. Αυτό προκάλεσε μια εκρηκτική κατάσταση, που η έκβασή της θα έβαζε σε κίνδυνο τις σχέσεις ανάμεσα στη Βενετία και στο Βυζάντιο».*
Ε. Γλύκατζη - Αρβελέρ, Η πολιτική ιδεολογία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, σσ. 96-97

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- (α) Τι ήταν το **Χρυσόβουλο**, πότε υπογράφηκε και ανάμεσα σε **ποιους**; (μον. 1)
(β) Γράψετε **δύο (2)** από τα **προνόμια** που παραχωρήθηκαν με το Χρυσόβουλο. (μον. 1)
(γ) Να γράψετε **δύο (2)** από τις **συνέπειες** που είχε η παραχώρηση των προνομίων. (μον. 1)

3. *Ο βασιλιάς (ο Ιουστινιανός) λοιπόν, χωρίς να υπολογίσει καθόλου τις τεράστιες δαπάνες, με θέρμη στράφηκε προς την οικοδόμηση και κάλεσε όλους τους αρχιτέκτονες, από όλη τη χώρα. [...] Όταν κάποιος έρχεται στο ιερό, για να προσευχηθεί, συνειδητοποιεί αμέσως ότι το έργο τούτο δεν έγινε τόσο τέλειο ούτε από τη δύναμη ούτε από την τέχνη των ανθρώπων, αλλά από θεϊκή επένεργεια. Ο νους του μετουσιώνεται και κατευθύνεται προς τον Θεό και νομίζει ότι ο Θεός δεν είναι μακριά, αλλά ότι έχει τρυπώσει, χωρίς να γίνει αντιληπτός, ανάμεσα σε εκείνους που ο ίδιος διάλεξε. Και αυτό δε συμβαίνει μόνο σε εκείνον που επισκέπτεται για πρώτη φορά το ναό, αλλά ασταμάτητα στον καθένα η ίδια εντύπωση προκαλείται, σαν να είναι η πρώτη φορά που αντικρίζει αυτό το θέαμα.*
Προκοπίου, Περί κτισμάτων, Βιβλιοθήκη των Ελλήνων, Αθήνα, 1996, κεφ. Α'. 61, 45 (μετάφραση Σ. Κοκκίνου-Μαντά)

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να γράψετε:

- (α) Σε **ποιο ναό** αναφέρεται και **στα χρόνια ποιου αυτοκράτορα** ανοικοδομήθηκε; (μον. 1)
(β) **Ποιοι** ήταν οι αρχιτέκτονες του ναού και με βάση **ποιο αρχιτεκτονικό ρυθμό** χτίστηκε; (μον. 1)
(γ) **Δύο (2)** χαρακτηριστικά που εντυπωσιάζουν στον συγκεκριμένο ναό. (μον. 1)

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: (4 μονάδες)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε **ΜΟΝΟ** στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

1.

«Τον 7^ο αιώνα η Κωνσταντινούπολη διατρέχει θανάσιμους κινδύνους τόσο από τους Άραβες όσο και από τους Σλάβους που την απειλούν. Ο Ιουστινιανός ο Β΄ προσπάθησε να περιχαρακώσει την πρωτεύουσα μετοικίζοντας πληθυσμούς από την Κύπρο, στα περίχωρα της Βασιλεύουσας. Φαίνεται ότι επέλεξε πληθυσμό ικανό ν' αντιμετωπίσει πολεμικά ενδεχόμενες πολιορκίες ή απλές εφόδους προς την Κωνσταντινούπολη. Μετοικεσίες πληθυσμών ξανάγιναν στην Κύπρο και θα γίνουν και πάλι μετά, αυτή όμως θεωρείται η σημαντικότερη.»

Β. Νεραντζή – Βαρμάζη, Βυζαντινή Ιστορία της Κύπρου μέσα από τις Βυζαντινές πηγές

Να μελετήσετε το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- (α) Για ποιο λόγο έγινε η Μετοικεσία των Κυπρίων και από ποιον αυτοκράτορα; (μον. 1)
(β) Πότε έγινε η Μετοικεσία των Κυπρίων και πώς ονομάστηκε η καινούρια πόλη; (μον. 0,5)
(γ) Ποιον τίτλο πήρε ο Αρχιεπίσκοπος της Κύπρου μετά από αυτό το γεγονός; (μον. 0,5)

2. (α) Να αναφέρετε δύο (2) αρμοδιότητες του βασιλιά, στα χρόνια της Φραγκοκρατίας, στην Κύπρο. (μον. 1)
(β) Να γράψετε από ποιους αποτελούνταν η Χαμηλή Αυλή και σε ποιους νόμους στηρίζονταν οι αποφάσεις της; (μον. 1)

3. (α) Να αναφέρετε δύο (2) εκκλησίες, στις οποίες διασώζονται ψηφιδωτές συνθέσεις, κατά την Πρωτοβυζαντινή εποχή, στην Κύπρο. (μον. 1)
(β) Να αναφέρετε δύο (2) λόγους που να αποδεικνύουν τη μεγάλη αξία των ψηφιδωτών αυτών. (μον. 1)

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

.....
Κυριακούλα Σάββα

